

arkivrapport

Fornlämning Västerljung 2:1, Björke 9:1, Västerljung socken, Trosa kommun, Södermanlands län. Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning.

Ingeborg Svensson

Sammanfattning

Sörmlands Arkeologi AB har den 10 april år 2017 utfört en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning inom fornlämningsområdet till fornlämning Västerljung 2:1, Björke 9:1, Trosa kommun i Södermanlands län. Fornlämningen utgörs av ett vårdat gravfält som främst innehåller högar och runda stensättningar. Undersökningen genomfördes med anledning av nedläggning av VA ledningar. Schaktet förlades till största delen i kanten av den väg som begränsar gravfältet i öster. Inga spår efter förhistoriska aktiviteter i form av anläggningar och/eller fynd framkom i schaktet.

Inledning

I enlighet med länsstyrelsens beslut (lst dnr 431-5381-2016) har Sörmlands Arkeologi AB utfört en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning inom fornlämningsområdet till ovan nämnda fornlämning. Fältarbetet genomfördes 2017-04-10 av Ingeborg Svensson, arkeolog på Sörmlands Arkeologi AB.

Den arkeologiska undersökningen genomfördes med anledning av schaktning för nedläggning av VA ledningar. Då det planerade markingreppet berör fornlämningsområdet till Västerljung 2:1 fattade Länsstyrelsen i Södermanlands län, med stöd av 2 kap 13§ Kulturmiljölagen (1988:950), beslut om en arkeologisk undersökning i form av en schaktningsövervakning. Ansvarig för kostnaden var fastighetsägare Knut Hanner.

Fornlämning Västerljung 2:1 utgörs av ett gravfält som omfattar cirka 90 gravar i form av högar, runda stensättningar och ett par skeppsformade stensättningar (FMIS). Gravfältet ligger i svagt slutande hagmark som är röjd och vårdad. Här växer lövträd främst i form av björkar med inslag av rönn och asp. Miljön uppfattas som en öppen glänta och omnämns också som "Gläntan" av de som bor i närområdet. I öst- och sydöst avgränsas gravfältet av Hammarbyvägen, vilken delvis är asfalterad. På motsatta sidan av vägen ligger villabebyggelse. Gravfältsmiljön är belägen cirka 300 meter nordöst om kyrkan i Västerljung, ett mindre samhälle sydväst om Vagnhärad (se bilaga 1-3).

Syfte & målsättning

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att i första hand att undersöka och dokumentera eventuella fornlämnningar, tex. i form av lager, anläggningar och fynd, som framkom vid schakt-

ning. Om komplexa fornlämningar av större omfattning framkom skulle undersökaren kontakta länsstyrelsen för samråd.

Genomförande & resultat

Schaktningsövervakningen genomfördes efter överenskommelse med Knut Hanner innan själva nedläggningen av ledningarna. Förfarandet innebar att det fanns tid och möjlighet att dokumentera, undersöka och ta bort eventuella anläggningar som framkom. Ledningsschaktet grävdes med grävmaskin i vägen som sträcker sig längs med gravfältets östra kant. En mindre del av schaktet i sydväst sträckte sig över en gräsbeväxt yta (tidigare åkermark). Schaktet var cirka 170 meter långt, cirka 1 meter brett och grävdes ned till opåverkad marknivå. Djupet varierade mellan 0,30 och 0,50 meter (se bilaga 4). Schaktet rensades för hand, beskrevs i text och mättes in med RTK/GPS. Fotodokumentation utfördes genomgående under fältarbetets gång.

I sydväst utgjordes jordarten under vegetationsskiktet av brungul sandig mo. På den del som förlades i vägen låg asfalten på ett bärlager av gråbrun grusig sand, makadam och sprängsten. Den opåverkade marknivån utgjordes av av brungul stenig morän och sandig mo. Inga spår av förhistoriska aktiviteter i form av anläggningar och/eller fynd framkom i schaktet.

Bilagor

Bilaga 1. Utdrag ur Sverigekartan med platsen för fornlämningen markerad. Skala 1:1000 000.

Bilaga 2. Utdrag ur Terrängkartan med platsen för fornlämningen markerad. Skala 1:50 000.

Bilaga 3. Utdrag ur Fastighetskartan med uttag från FMIS (20170408) och fornlämning Västerljung 2:1 markerad. Skala 1:10 000.

Bilaga 4. Schaktplan. Skala 1: 1000.

Bilaga 5. Fotografier.

Administrativa uppgifter

Projektnummer Sörmlands Arkeologi AB: 1619

Länsstyrelsens dnr: 431-5381-2016

Tid för undersökningen: 2017-04-10

Personal: Ingeborg Svensson

Belägenhet: Ekonomisk karta över Sverige 9H6i & 9H6j.

N (x) 6534190 E (y) 641326

Koordinatsystem: SWEREF99 TM

Höjdsystem: RH 2000

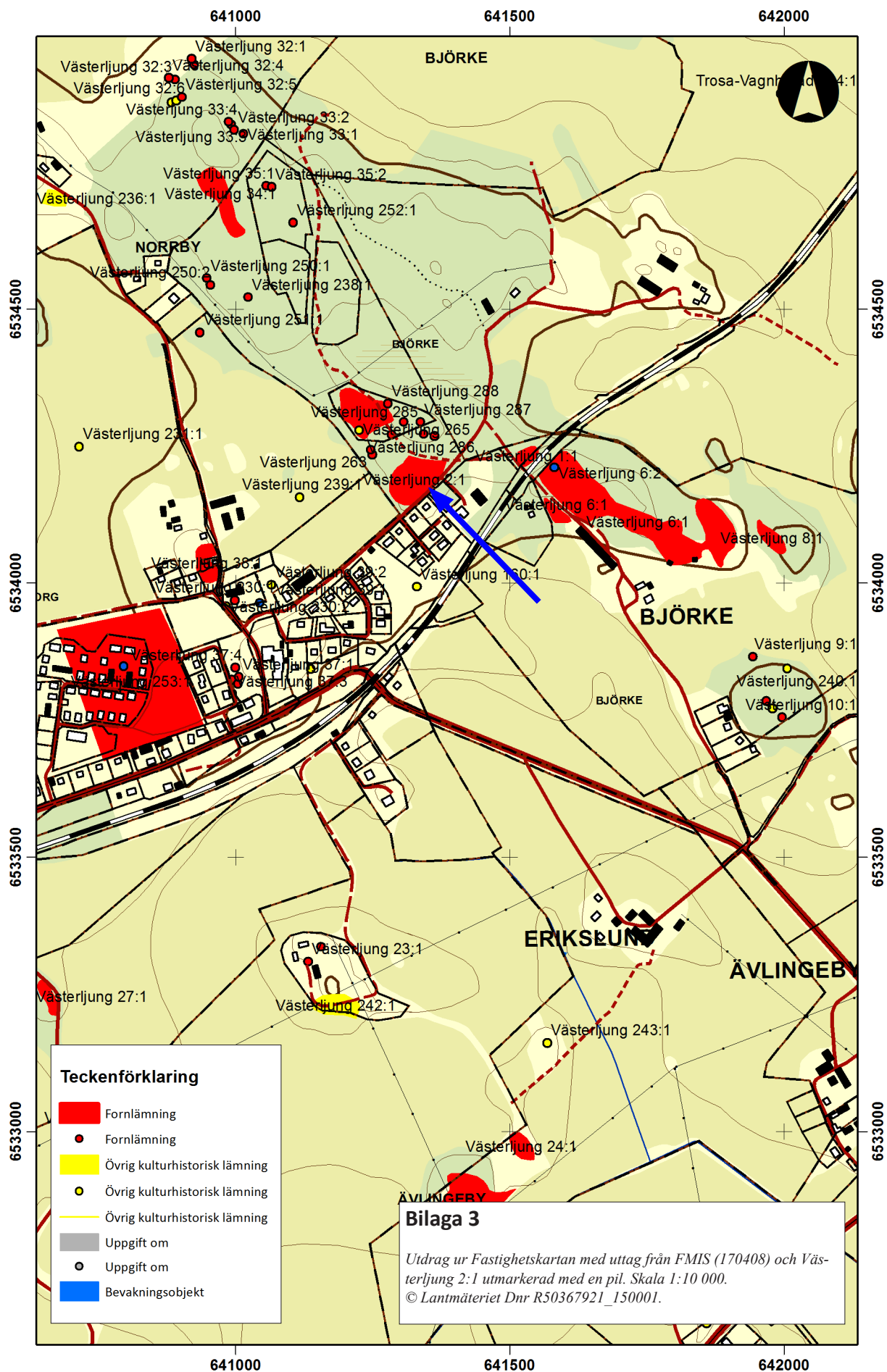
Undersökt yta: 170 m²

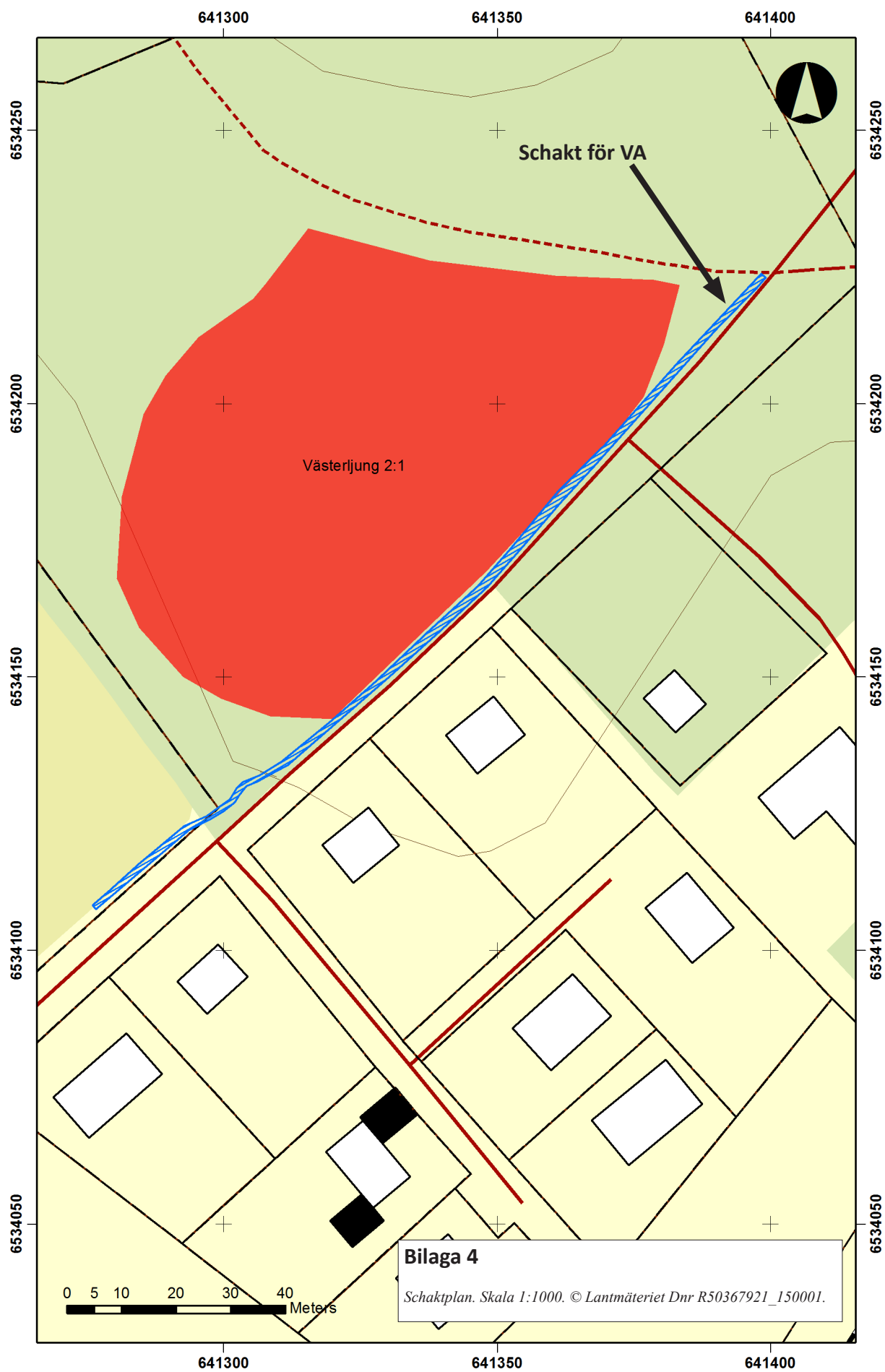
Inga fynd tillvaratogs i samband med den arkeologiska undersökningen. Inget analogt dokumentationsmaterial utöver rapporten föreligger. Digital dokumentation förvaras hos Sörmlands Arkeologi AB i väntan på meddelande från ATA angående rutiner för leverans av digitalt material.

Bilagor

Bilaga 5. Fotografier

Före schaktning. I bakgrunden till vänster syns gravfältet Västerljung 2:1. Bilden är tagen från sydväst. Foto: Ingeborg Svensson 2017, Sörmlands Arkeologi AB.

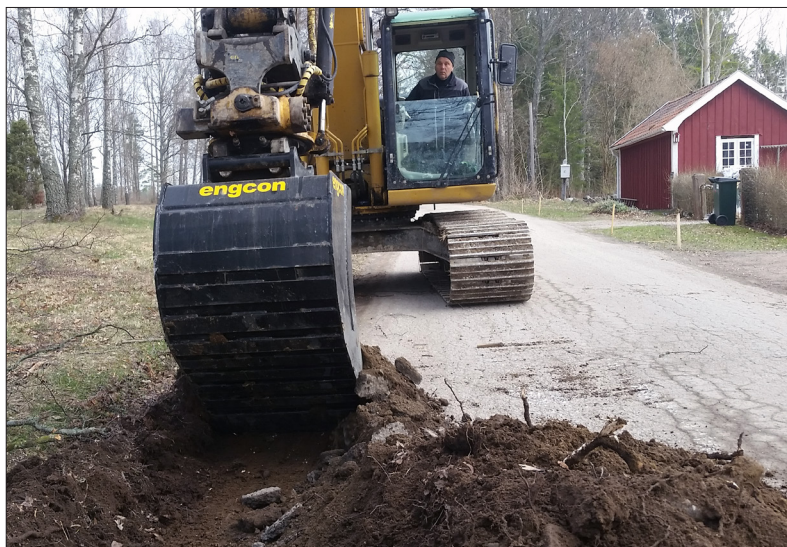

Den sydvästra delen av schaktet sträckte sig över en gräsbevuxen yta. Bilden är tagen från sydväst. Foto: Ingeborg Svensson 2017, Sörmlands Arkeologi AB.

Den sydvästra delen av schaktet. Bilden är tagen från nordöst. Foto: Ingeborg Svensson 2017, Sörmlands Arkeologi AB.

Större delen av schaktet grävdes i kanten av den asfalterade vägen. Bilden är tagen från sydväst. Foto: Ingeborg Svensson 2017, Sörmlands Arkeologi AB.

Den mellersta delen av schaktet. Bilden är tagen från nordöst. Foto: Ingeborg Svensson 2017, Sörmlands Arkeologi AB.

Den nordöstra delen av schaktet. Bilden är tagen från nordöst. Foto: Ingeborg Svensson 2017, Sörmlands Arkeologi AB.